

กาลครั้งหนึ่ง...นานมาแล้ว

แฟดสยาม อิน-จัน (3)

แฟดอิน-จัน ไม่ได้เป็นกาลกิณีบ้านเมือง

ขย่อนเหตุการณ์พาท่านผู้อ่านที่เคารพ หันกลับมาฉายภาพแฟดอิน-จัน อายุ 14 ปี จากแมกลอง จ.สมุทรสาคร กำลังจะได้เข้าเฝ้าฯ ในหลวง ร.3 ในพระราชวังที่บางกอก จะเกิดอะไรขึ้น แผลจากสมุทรสงคราม จะปฏิบัติเช่นไร ผู้เขียนตั้งใจแน่วแน่จะต้องหาข้อมูลแบบเจาะลึกจากเอกสารโบราณของต่างประเทศให้จงได้ ในที่สุดจึงได้พบหนังสือ An Account of the celebrated Siamese Twins, Chang and Eng. เขียนโดย Thomas W. Strong ที่พิมพ์เป็นหนังสือไว้ในปี 1853 (พ.ศ.2396) เป็นเอกสารที่ถ่ายลงเป็นสื่อดิจิทัล ที่ผู้เขียนขอแปลและเรียบเรียงมาในเหตุการณ์ที่แฟดอิน-จันเข้าเฝ้าฯ ในหลวง ร.3 ไว้อย่างน่าตื่นตาตื่นใจ

วังของพระเจ้าแผ่นดินสยามอยู่ที่กรุงเทพฯ เมืองที่โดดเด่นด้วยวัดในศาสนาพุทธ ยอดเจดีย์สีทองหลายแห่งเปล่งแสงระยิบระยับ สลับกันกับกระต๊อบขาวเมืองที่เรียงรายตามแม่น้ำ ต้นมะพร้าว ต้นไม้ที่เป็นไม้ผลหลากหลาย อุดมสมบูรณ์ยิ่งนัก มีแพจำนวนมากทำด้วยลำไม้ไผ่ที่ใช้เป็นท่าอาศัยเหมือนบ้านลอยอยู่สองฝั่งแม่น้ำ ชาวจีนใช้เรือเล็กพายขายของไปมาให้กับเรือสินค้าขนาดใหญ่จากเมืองจีนที่จอดทอดสมออยู่ในแม่น้ำ มีเรือเล็ก เรือใหญ่ หลากหลายขั้วกัไขว้ไปมาในแม่น้ำ (แม่น้ำเจ้าพระยา : ผู้เขียน) การเดินทางด้วยเรือเป็นวิถีชีวิตของชาวกรุงเทพฯ แทบไม่มีถนนให้ผู้คนได้ใช้ มีเพียงทางเดินเท้าในชุมชน

ข้อความข้างบนนี้ น่าจะเป็นการพรรณนาภาพที่ไม่ผิดไปจากความจริง เป็นภาพที่ฝ่าฝืนตัวตึกกันจากแมกลอง ประสบเมื่อสองเรือเข้ามาบางกอกเพื่อเข้าเฝ้าฯในหลวงครั้งแรกในชีวิต

นายสตรองได้บันทึกเล่าต่อไปว่า
เจ้าหน้าที่จากในพระราชวังได้จัดการนำฝ่าฝืนจากสมุทรสงคราม ล่องเรือเข้ามากรุงเทพฯ โดยจะไม่ยินยอมเปิดเผยหน้าตาฝ่าฝืนให้ใครได้เห็นตัวเป็นๆ ก่อนเป็นอันขาด พระเจ้าแผ่นดินจะทอดพระเนตรก่อนเท่านั้น

แฟดอิน-จันมาพักคอยในกรุงเทพฯ ราว 24 ชั่วโมงด้วยความกระวนกระวายใจ หลังจากนั้นเดินทางต่อด้วยเรืออีกหน้อย จนเรือไปเทียบท่าที่พระราชวัง คณะจากแมกลองเดินผ่านขั้มประตูวังที่กว้างใหญ่ชั้นที่ 1 ทะลุไปสู่กำแพงวังชั้นที่ 2 ประตูวังชั้นที่ 2 มีทหารยามแต่งตัวสง่างามคอยตรวจตราคอยถามหาสิ่งใด ทั้ง 2 ขั้ทางมีปืนใหญ่ขนาดต่างๆ เรียงราย มีศาลาเป็นสถานที่ออกตัดสินคดีความ มองไปฝั่งตรงข้ามเห็นข้าง 10-12 ตัวพร้อมควาญช้างกำลังทำงาน

ผ่านมาถึงประตูวังชั้นที่ 3 คณะของแฟดสยามทุกคนต้องถอดรองเท้า เดินผ่านเข้าป้อมองเห็นยอดอาคารเป็นโลหะทรงแหลมทำด้วยวัสดุแวววาวระยิบ เติ่นเลยมองถึงห้องโถงใหญ่สำหรับเข้าเฝ้าฯ ห้องมีขนาดใหญ่พอที่จะให้ข้าราชการบริพารได้เข้าเฝ้าฯ โดยผู้เข้าเฝ้าฯจะนั่งรายทางตามลาดพระบาทไปจนถึงแท่นพระราชอาสน์

ผนังห้องและเพดานเป็นสีแดงสด ตัดขอบด้วยโลหะสีทองขัดเงา พระราชอาสน์สูงราว 15

กาลครั้งหนึ่ง...นาน แฟดสยาม อิน-จัน แฟดอิน-จัน ไม่ได้เป็นกาลกิณี

ฟุต (ความสูงตรงนี้น่าจะไม่ถูกต้อง : ผู้เขียน) หุ้มด้วยแผ่นทองคำแวววาว มีพระวิสูตร (ม่าน) ที่ทำด้วยแผ่นใยทองบางๆ มีพระมหาเศวตฉัตรขนาดต่างๆ ลดหลั่นกันลงมาหลายชั้น เหนือพระราชอาสน์

ข้อความข้างบนนี้ ผู้เขียนพยายามแปลและเรียบเรียงด้วยความระมัดระวัง จากเอกสารเก่าของ มร.สตรองที่บันทึกไว้เกือบ 200 ปีที่แล้ว เป็นการพรรณนาถึงพระราชวังในกรุงเทพฯ ที่แฟดอิน-จันได้มาเข้าเฝ้าฯในหลวง ร.3 ผู้เขียนเชื่อว่าชาวต่างชาติคนนี้มีได้มาเข้าเฝ้าฯด้วย แต่อาจจะได้รับการบอกเล่าถ่ายทอดจากอิน-จันตอนไปอยู่อเมริกาแล้ว

การพรรณนาแบบ 3 มิตินี้ทำให้คนไทยรุ่นหลังได้ทราบ เหมือนเดินเข้าไปในพระราชวังพร้อมกับแฟดอิน-จัน ในวันนั้นเลยทีเดียว

๖ ฝดหนุ่มตัวติดกันคลานช้าๆ เข้าไปโดยมีมหาดเล็กเคียงคู่ไปด้วย เมื่อถึงจุดที่กำหนดจึงนั่งคุกเข่าถวายบังคม 9 ครั้งต่อในหลวง ร.3 โดยยกมือประนมเหนือศีรษะ โนม้กายที่ติดกันลงพร้อมกันอย่างพร้อมเพรียง ทุกครั้งก็ลงจนหน้าผากจรดพื้น

ต่อหน้าพระพักตร์ในหลวง ร.3 เด็กหนุ่มตัวติดกันปฏิบัติได้อย่างราบรื่น เพราะได้ฝึกซ้อมมาเป็นอย่างดี การคลานเข้าไปพร้อมกัน หมอบลงตรงแท่นพระบาทของพระองค์ การปฏิบัติทุกขั้นตอนเป็นไปประหนึ่งคนคนเดียว

มร.สตรองพรรณนาต่อไปว่า ณ นาทีนั้นดูเหมือนพระเจ้าแผ่นดินจะทรงพอพระราชหฤทัย แฟดหนุ่มทั้งสอง มีขุนนางท่านหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ซักถามฝ่าฝืนต่อหน้าพระพักตร์ เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ครอบครัว การประกอบอาชีพ ซึ่งฝ่าฝืนจากแมกลองตอบคำถามอย่างฉาดฉาน ขั้ราชบริพารทั้งหลายที่หมอบกราบอยู่ได้ยินได้ฟังต่างประทับใจยิ่งนัก

การพูดคุย ตอบคำถาม ดำเนินไปพักใหญ่ ทันใดนั้นเสียงกลองร้องขึ้นดังกระหึ่ม ตามด้วยเสียงถวายพระพรของข้าราชการบริพาร มหาดเล็กปิดพระวิสูตร (ม่าน) หมายถึงการเข้าเฝ้าฯยุติลง หลังจากนั้น ผู้ร่วมเข้าเฝ้าฯที่หมอบกราบกันหน้าอยู่ ขั้ราชบริพารทั้งหลายก็ลุกกันเข้ามา

ประชิดตัวแฟดอิน-จัน พุดคุย สอบถามหยอกล้อกันไปมาเป็นที่สนุกสนาน มีคำถามมากมาย ฟรั่งพรูแบบที่เด็กหนุ่มอิน-จันตั้งตัวไม่ติด ทุกคนขยับเนื้อต้องตัวฝ่าฝืน ขาววังทั้งหลายต่างขอดูส่วนเนื้อหนังมังสาบริเวณหน้าอกที่เชื่อมตัวติดกัน บรรยาการเป็นไปด้วยไมตรีจิตซึ่งกันและกัน

ผู้เขียนคิดว่า ถ้าเป็นสมัยนี้ผู้คนตรงนั้นคงขอเซลฟี่กันอุตลุด
การได้มาเข้าเฝ้าฯพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ในพระบรมมหาราชวังในบางกอก ได้พบปะพูดคุยกับผู้หลักผู้ใหญ่ในครั้งนั้น เท่ากับเป็นการพิสูจน์ตัวตนของความ

เป็นมนุษย์ปฎุชนที่อาจแตกต่างเพียงกายภาพ ความรู้สึกนึกคิด ชีวิตจิตใจ หาได้เปรียบไม่ตอบโต้ได้ว่า คำทั้งสองมิได้เป็นกาลกิณีที่ผู้คนพยายามยึดเยียดให้

ก่อนเดินทางกลับแมกลอง เด็กแฝดอนุญาตให้เดินชมพระบรมมหาราชวังที่ประทับต่ออีกหน้อย ได้พบเห็นช้างเผือกที่นำมาไว้ในวัง มาจากต่างประเทศที่ใช้ในพระราชพิธี และเห็นผนังในพระราชวังบางส่วนมีภาพรามเกียรติ์ พระพุทธรูปทองคำหลายองค์ ยังได้ชมพระพุทธรูปที่เป็นมรดกที่มีควาราว 18 นิ้ว (ซึ่งสันนิษฐานว่าอาจจะเป็แก้วมรกต : ผู้เขียน)

ฝเขียนต้องเรียนท่านผู้อ่านที่เคารพ การค้นพบต้นฉบับภาษาอังกฤษเอกสารเก่าจากอินเตอร์เน็ตแล้วสาวานีโหลดเอกสารออกมาได้ครั้งนี้ นับว่าความปลื้มใจที่สุด เพราะเป็นข้อมูลที่ยังไม่เคยมีการบันทึกที่แฟดสยามอิน-จัน ได้ประสมแรกและครั้งเดียวในชีวิตก่อนจากแผ่นดินไปชั่วชีวิต ตัวหนังสือที่เรียบเรียงออกมาเป็นถ่ายทอดจากชาวต่างชาติที่ไม่เกินเลยความเก็บรายละเอียดได้สมบูรณ์ โดยเฉพาะพระประเพณีและการปฏิบัติต่อองค์พระมหากษัตริย์ที่ไม่น่ายากที่จะได้รับทราบเช่นนี้

...นานมาแล้ว

อิน-จัน (3)

ในกาลกิณีบ้านเมือง

เป็นมนุษย์ปดขานที่อาจแตกต่างเพียงกายภาพ แต่ความรู้สึกนึกคิด ชีวิตจิตใจ หาได้วิปริตไม่ อีกทั้งตอบโต้ได้ว่า คำทั้งสองมิได้เป็นกาลกิณีตามที่ผู้คนพยายามยึดเหนี่ยวไว้

ก่อนเดินทางกลับแม่กลอง เด็กแฝดได้รับอนุญาตให้เดินชมพระบรมหาราชวังที่ประทับต่ออีกหนอย ได้พบเห็นช้างเผือกที่นำมาเลี้ยงในวัง มาจากต่างประเทศที่ใช้ในพระราชพิธี และเห็นผนังในพระราชวังบางส่วนมีภาพวาดรามเกียรติ์ พระพุทธรูปทองคำลายองค์ และยังได้ชมพระพุทธรูปที่เป็นมรดกที่มีความสูงราว 18 นิ้ว (ซึ่งสันนิษฐานว่าอาจจะเป็นพระแก้วมรกต : ผู้เขียน)

ผู้ เขียนต้องเรียนท่านผู้อ่านที่เคารพว่า การค้นพบต้นฉบับภาษาอังกฤษในเอกสารเก่าจากอินเตอร์เน็ตแล้วสามารถดาวน์โหลดเอกสารออกมาได้ครั้งนี้ นับว่าเป็นความปลื้มใจที่สุด เพราะเป็นข้อมูลที่บ่งบอกถึงเหตุการณ์ที่แฝดสยามอิน-จัน ได้ประสบครั้งแรกและครั้งเดียวในชีวิตก่อนจากแผ่นดินสยามไปชั่วชีวิต ตัวหนังสือที่เรียบเรียงออกมาเป็นการถ่ายทอดจากชาวต่างชาติที่ไม่เกินเลยความจริง เก็บรายละเอียดได้สมบูรณ์ โดยเฉพาะพระราชประเพณีและการปฏิบัติต่อองค์พระมหากษัตริย์ที่ไม่ยากนักที่จะได้รับทราบเช่นนี้

แฝดหนุ่มจากเมืองไกลคู่นี้ก็คงไม่นึกไม่ฝันมาก่อนที่จะได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้เข้าเฝ้าฯ อย่างใกล้ชิด เป็นความมหัศจรรย์ เป็นมงคลแห่งโชคชะตาที่ต้องสำนึกไปจนชั่วชีวิต

คณะของอิน-จันออกจากพระราชวังเปี่ยมล้นด้วยความเป็นสิริมงคลของชีวิต มุ่งหน้าล่องเรือกลับบ้านที่แม่กลอง พร้อมด้วยข้าวของพระราชทาน ซึ่งส่วนหนึ่งคือต้นทุนที่จะนำไปเป็นทุนทำมาหากิน

แฝดอิน-จันตัดสินใจลงทุนเลี้ยงเบ็ด เพื่อขายไข่และนำมาทำเป็นไข่เค็มจำหน่าย ชาวสยามในชุมชนแถวแม่กลองมีปลาคูผสมพันธุ์ เบ็ด ไข่เบ็ด และไข่เค็มจึงเป็นสินค้าตัวใหม่ที่ไปได้สวย เลี้ยงไปเลี้ยงมากิจการเลี้ยงเบ็ดเติบโตใหญ่ กำไรงาม แม้ของเด็กแฝดและพี่น้องของแฝดจึงกลายเป็นผู้มีอันจะกิน มีฐานะความเป็นอยู่ที่ไม่เป็นสองรองใครอีกต่อไป เป็นที่กล่าวขานกันว่า แฝดทั้งสองเป็นคนหนักเอาเบาสู้ ขยันทำมาหากินแบบลูกจีนทั้งหลาย จึงตั้งตัวได้อย่างมั่นคงในเวลาไม่นาน

การเลี้ยงเบ็ดก่อให้เกิดทักษะในการเลี้ยงสัตว์ เกิดความรักสัตว์เป็นชีวิตจิตใจ แฝดหนุ่มเลี้ยงหนู เลี้ยงนก มีพรสวรรค์สอนสัตว์ให้ทำท่าทางต่างๆ ได้ เป็นที่ประทับใจแก่ผู้พบเห็น และพรสวรรค์นี้แหละที่แฝดคู่นี้ตัดสินใจไปอเมริกา ทำให้แฝดสยามมีเสน่ห์อันยิ่งใหญ่อีก

ผู้ เขียนขอหักเหอารมณ์ท่านผู้อ่าน วนออกไปช้าเลื่องมองสภาวะอันน่าตื่นตาตื่นใจเมืองบางกอก ในยุคในหลวง ร.3 หนอยครั้บ

เมืองกรุงเทพฯ ในสมัยในหลวง ร.3 คึกคักค้าขายกับทุกชาติที่แล่นเรือสำเภาเข้ามา จีน อินเดีย ฝรั่งเศสวันตก พ่อค้าวาณิชทั้งหลายบันทึกเรื่องราวของกรุงเทพฯ เป็นเมืองที่อุดมด้วยทองคำ ด้วาวาราม มีเจดีย์สูงใหญ่สีทองสูงเสียดฟ้า มีสินค้ามากมายเกินบรรยาย

โดยเฉพาะชนชาติจากตะวันตกที่ชาวสยามเรียกว่าฝรั่ง ที่เปี่ยมมหาอำนาจทางทะเล แล่นเรือไปมาค้าขาย ล้วนจ้องมองสยามตาเป็นมัน เพื่อจะขอเข้ามาทำลัญญ์ค้าขาย ผูกไมตรี

ความรุ่งเรืองของการค้าต่างประเทศเพื่อ

จนทำให้ในหลวง ร.3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเรือสำเภาจีนที่วัดยานนาวา ก็เพราะพระองค์เห็นว่าแต่ก่อนมาก็ใช้เรือสำเภาค้าขายไม่มากกับต่างประเทศเป็นพื้น ครั้นต่อมาเมื่อเกิดความนิยมใช้เรือกำปั่นใบอย่างฝรั่งขึ้นในเวลานั้น พระองค์จึงทรงพยากรณ์ไว้ว่าในอนาคตเรือสำเภาจะสูญไปเป็นที่สุด

เมื่อได้สร้างเรือสำเภาสำเร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวัดใหม่เป็น “วัดยานนาวา”

เรือสำเภาที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างนี้ มีขนาดเท่าเรือสำเภาจริง โดยคำว่า ยานนาวา มีความหมาย คือ วัดที่มีพาหนะคู่สำเภาในการที่จะนำเอาในยัสต์ให้ข้ามพ้นโสมงสาร

ชีวิตสุดแสนพิสดารของแฝดสยามอิน-จัน มีความเกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติที่ฟาลิซิดให้มาพลิกชีวิตของหนุ่มแม่กลองแบบที่ท่านผู้อ่านจะคาดเดาไม่ถูก

นายโรเบิร์ต ฮันเตอร์ (Robert Hunter) พ่อค้าอังกฤษเชื้อสายสก๊อต ที่สำรวจครั้งมาเกิดในแผ่นดินอังกฤษแต่ต้นมารุ่งเรืองเฟื่องฟูงก่อกองในเรือพาณิชย์นาวี นายคนนี้เป็นแล่นเรือไปมาค้าขายระดับโลก นำสินค้าจากยุโรปมาแลกเปลี่ยนค้าขายในอินเดีย เกาะชวา รวมทั้งบางกอก

วันหนึ่งในสมัยในหลวง ร.3 นายฮันเตอร์ แกล้งทุนซื้อปืนเก็บ ที่เรียกว่า มัสเกต (Musket) คาบศิลาเยี่ยมมองจากอินเตียบรรทุกใส่เรือสำเภาตรงเข้าสู่บางกอก หากทางติดต่อกับบรรดาพ่อค้าชาวต่างชาติที่ทำมาหากินอยู่ในสยามมาก่อน ในที่สุดนายฮันเตอร์ก็สามารถหาช่องทางขอเข้าเยี่ยมคารวะต่อเจ้าพระยาพระคลัง ว่าที่สมุหพระกลาโหมของสยามประเทศได้สำเร็จ

นายฮันเตอร์ ผู้ปราดเปรื่องว่องไวได้ขอมอบปืนมัสเกตคาบศิลา ผ่านเจ้าพระยาพระคลัง ขึ้นไปถวายในหลวง ร.3 ซึ่งในขณะนั้นสยามกำลังมีการศึกสงครามกับหัวเมืองทางตะวันตกเฉียงเหนือและสยามกำลังรบติดพันกับญวนอีกต่างหาก ปืนคาบศิลาที่เป็นเขี้ยวเล็บใหม่ของสยามจึงเป็นที่ถูกพระทัยยิ่งนัก แม้ทัพนายกองของสยามตื่นตื่นไม่น้อย รีบนำปืนคาบศิลาอันทรงอำนาจพาหุสแดงที่วางปืนเป็นเครื่องหมายให้เห็นเด่นชัด (อันเป็นที่มาของคำว่า ปืนรางแดง) ทหารของสยามรีบนำปืนรางแดงชุดนี้มาฝึกหัดยิงให้ชำนาญก่อนนำเข้าสู่มรณภูมิ

จากจุดนี้ นายฮันเตอร์ ผู้มาใหม่กลายเป็นพ่อค้าคนสำคัญในบางกอกไปซะแล้ว และพ่อค้านายนี้แหละที่ต่อมาคือคนที่พลิกชีวิตของแฝดอิน-จัน ที่ทำให้ความคิดของคนในโลกนี้เปลี่ยนไปแบบไม่มีวันหวนกลับ

นายฮันเตอร์มาทำอะไรในสยามเมื่อเกือบ 200 ปีที่แล้ว โปรดติดตามตอนต่อไปครับ

เรียบเรียงโดย

พล.อ.นิพัทธ์ ทองเล็ก